

УДК 378.14

Сергій БІЛЯВЕЦЬ,
кандидат педагогічних наук,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Б. Хмельницького, м. Хмельницький

СУЧАСНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ І ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ КОРДОНУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

У статті на основі узагальнення результатів аналізу наукової літератури, нормативно-правових документів, а також урахування специфіки професійної діяльності визначено сучасні організаційно-педагогічні та дидактичні засади навчання фахівців у сфері охорони кордону США. У статті представлено особливості діяльності та підготовки персоналу у відомчому навчальному закладі Бюро з митних питань та охорони кордонів – Академії Польових операцій. Результати аналізу інформації про особливості підготовки фахівців Бюро з митних питань та охорони кордонів США дозволили визначити основні організаційно-педагогічні та дидактичні засади навчання у Федеральному навчальному центрі правоохоронних органів. Йдеться про досконале матеріальне забезпечення освітнього процесу, яке сприяє ефективному формуванню професійної компетентності фахівців. Особливої уваги у цьому закладі надають збереженню фізичного і психічного здоров'я курсантів. У процесі підготовки прикордонників у Федеральному навчальному центрі правоохоронних органів широко застосовують дистанційний метод навчання за допомогою сучасних

комп'ютерних технологій. З'ясовано, що основою підготовки фахівців бюро з митних питань та охорони кордонів США є практичні заняття, а лекції проводять, як правило, в інтерактивному режимі.

Ключові слова: *майбутні офіцери-прикордонники, професійна діяльність, професійна підготовка, особливості змісту, професійна готовність, робота з персоналом, Академія польових операцій, Федеральний навчальний центр підготовки правоохоронних органів.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Результати аналізу наукових джерел [1–3] та архівних документів свідчать про те, що окремої системи підготовки офіцерських кадрів в Україні на початку її незалежності в кінці ХХ століття не було. Після розпаду СРСР на території нашої держави залишилися елементи колишньої системи військової і правоохоронної (міліцейської) освіти з розгалуженою й розрізненою мережею військових і правоохоронних навчальних закладів. Це створювало значні труднощі щодо трансформації відомчої освіти з урахуванням реальних потреб і можливостей ЗС України та Прикордонних військ України. Не було розроблено державних стандартів військової освіти та органів управління нею. На всіх рівнях керівництва військовою освітою не було визначеності щодо навчальних планів і програм підготовки військових фахівців. Зміст військової освіти також потребував суттєвих змін і вдосконалення, оскільки у військових навчальних закладах переважали відомчі підходи до формування навчальних планів і програм [1].

На момент здобуття незалежності на території України не було навчальних закладів, які б готували офіцерів для охорони державного кордону. Завдання з формування першого в Україні прикордонного навчального закладу було покладено на генерал-майора Б. Олексієнка, який прибув з академії імені М. Фрунзе. Його було призначено ректором Інституту Прикордонних військ України, створеного 14 грудня 1992 року відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 700 [4].

Комплектування офіцерсько-викладацького складу та курсантських підрозділів (2–4 курс) проводилося на базі Хмельницького ви-

щого артилерійського командного училища імені маршала артилерії М. Яковлева, а також прикордонних вищих навчальних закладів СРСР [5, с. 9].

Розбудова вітчизняної системи підготовки офіцерів-прикордонників ускладнювалась низкою чинників, зокрема відсутністю досвіду створення подібних систем у країні, необхідністю структуризації мережі навчальних закладів відомчої системи підготовки військовослужбовців Прикордонних військ України у стислі терміни та набору фахівців за новим переліком спеціальностей для прикордонного відомства, а також необхідністю обґрунтування та запровадження наукових засад підготовки військових фахівців, які відповідали б сучасним світовим освітнім тенденціям і національним інтересам [2; 6, с. 15–19].

Розбудова вітчизняної системи підготовки офіцерів-прикордонників ускладнювалось також через недостатність інформації щодо функціонування системи підготовки прикордонників у провідних країнах світу. Доводиться констатувати, що і сьогодні немає ґрунтовних наукових досліджень, у яких би було представлено зарубіжний досвід навчання офіцерського складу для прикордонних відомств. Як свідчать результати аналізу публікацій, сьогодні у більшості країн євроатлантичного простору немає окремих структур для забезпечення охорони кордону. Це завдання виконують Міністерства внутрішніх справ, а функції прикордонної охорони, наприклад, в Австрії, Бельгії, Німеччині, Швеції, Угорщині, виконують поліцейські підрозділи. Але є країни, де завдання охорони кордону покладено на прикордонну службу. Така система поширена в Латвії, Литві, Польщі, Фінляндії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення зазначеної проблеми та на які опирається автор. Результати аналізу наукових джерел з проблеми дослідження дозволяють стверджувати, що питання підготовки до професійної діяльності персоналу берегової охорони Сполучених Штатів Америки були предметом уваги А. Васільєва і Д. Рюрикова [7], особливості професійної підготовки фахівців для охорони морських кордонів США з використанням технологій дистанційного навчання досліджував І. Блощинський [8].

Окремі аспекти професійної підготовки фахівців правоохоронних органів у навчальних закладах провідних країн НАТО розкрив О. Даниленко [9]. Вивченню світового досвіду професійної підготовки персоналу прикордонних відомств Угорщини, Румунії та Фінляндії присвячено публікації А. Балендра [10–13]. Досвід підготовки прикордонників Республіки Польща був предметом досліджень Н. Ринденко [14], Литви – І. Блощинського [15]. Крім того І. Блощинський досліджував особливості дистанційного навчання прикордонників Прикордонної поліції Міністерства громадської безпеки Китайської Народної Республіки [16]. Заслугують на увагу публікації про Уніфіковану програму підготовки прикордонників країн Європейського Союзу [17], а також про особливості професійної підготовки співробітників Берегової охорони і Прикордонного патруля Сполучених Штатів Америки [18].

З огляду на це **метою статті** є висвітлення сучасних організаційно-педагогічних і дидактичних засад навчання фахівців у сфері охорони кордону США – країні з багаторічним досвідом реформування системи правоохоронних органів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш за все необхідно зазначити, що Уряд США не керує вищими навчальними закладами, крім восьми федеральних ВНЗ, які готують офіцерів, співробітників ФБР і под. До них відносяться Військова академія США, Військово-морська академія США, Академія берегової охорони США, Військово-морська торговельна академія США, Військово-повітряна академія США, академія ФБР, Федеральний навчальний центр правоохоронних органів (FLETC), Національна академія охорони здоров'я і безпеки гірничих робіт, Військово-медичний університет США.

Необхідність посилення боротьби з міжнародним тероризмом обумовила у 2003 р. реорганізацію митної служби США. Виникла нова державна структура – Бюро з митних питань та охорони кордонів США (U.S. Customs and Border Protection), яке розпочало свою діяльність 1 березня 2003 р., об'єднавши міністерство сільського господарства, Управління імміграції та питань прийняття громадянства та Департамент антитерористичної діяльності [19].

Персонал Бюро з митних питань та охорони кордонів США становить понад 56 тис. працівників, більшість яких проходить службу на кордоні. Понад 20 тис. офіцерів виконують свої обов'язки більше, ніж в 300 портах в'їзду, розміщених в аеропортах, морських портах та сухопутних пунктах пропуску на всій території США. До посадових обов'язків офіцера входять: виконання ключової ролі в антитерористичній діяльності Бюро з митних питань та охорони кордонів США; виконання фізичної перевірки та контролю пасажирів, вантажів та транспортних засобів у міжнародних аеропортах, морських портах та сухопутних пунктах пропуску; використання прогресивних технологій разом із традиційними методами перевірки та контролю; співпраця зі своїми колегами та офіцерами інших правоохоронних органів США [20].

Кордон США охороняють понад 18 тис. агентів прикордонного патруля, які також патрулюють морські кордони з метою виявлення нелегального в'їзду іноземців до США, запобігають нелегальній імміграції та ввозу товарів, а також контрабанді. Найголовніший вид діяльності агента прикордонного контролю – безпосереднє спостереження за кордоном, що включає виявлення, запобігання й знешкодження терористів, затримання іноземців без документів і контрабандистів на сухопутному кордоні за допомогою спостереження в прихованому місці, переслідування, реагування на дані електронних систем сенсорного телебачення та авіаційних систем та за допомогою інших методів. Агенти ведуть спостереження на всіх видах місцевості за будь-яких погодних умов.

Бюро з митних питань та охорони кордонів США має власний навчальний заклад – Академію польових операцій, яку було засновано одночасно зі створенням Бюро в березні 2003 р. Академія польових операцій розташована у Федеральному навчальному центрі правоохоронних органів США (FLETC) в Глінко, штат Джорджія. Вона забезпечує навчання, яке дозволяє працівникам Бюро професійно виконувати свої традиційні завдання.

В Академії польових операцій викладають приблизно 40 різних курсів, включаючи базові та спеціальні курси для офіцерів і працівників у галузі сільського господарства, спеціалістів з імпорту та експортних операцій та інших спеціалістів. Базовий курс для офіцера

Бюро створює фундамент, необхідний для здійснення своєї антитерористичної та правоохоронної місії [19].

Федеральний правоохоронний навчальний центр (FLETC) має потужну інфраструктуру, залишену у спадок від ВМС США. У вересні 1975 року FLETC здійснив перший набір студентів, а 2003-го став підрозділом Міністерства безпеки США. Це відображає головну місію Центру – гарантування внутрішньої безпеки держави з метою недопущення трагедій на зразок тієї, яка трапилася 11 вересня 2001 року.

Результати аналізу інформації про особливості підготовки фахівців бюро з митних питань та охорони кордонів США дозволили визначити основні організаційно-педагогічні та дидактичні засади навчання у FLETC. У першу чергу необхідно вказати на досконале матеріальне забезпечення, яке дозволяє формувати професійну компетентність учасників освітнього процесу. На території FLETC, крім навчальних корпусів, великого спортивного комплексу і студентського центру є сучасний автодром, тири для бойової стрільби, навчальний пункт пропуску через кордон. Заняття забезпечуються різноманітними засобами навчання, зокрема такими, як сучасне мультимедійне обладнання, інтерактивні тири, кімнати для тренувань рукопашного бою, басейни, спортивні зали, різноманітні тренажери, гімнастичне містечко. На території FLETC знаходиться 18 тирів для бойових стрільб, де проводяться тактичні навчання і тренування курсантів із застосуванням різних сценаріїв і ситуацій. Особливістю підготовки прикордонників є те, що стрільба проводиться з усіх видів озброєння, які використовують у правоохоронних органах США. За деякими даними, загальна кількість куль, відстріляних за рік, – становить приблизно 20 мільйонів. У приміщеннях для стрільби є спеціальне обладнання для збору використаних куль і гільз [9].

Завдяки великій базі сценаріїв та комп'ютерним технологіям курсанти мають змогу тренуватися в різних умовах, при цьому не виходити з аудиторії. Вони навчаються проводити опитування свідків, затримувати порушників, діяти в складі команди під час входу до будівлі тощо. Важливим засобом навчання є відеозапис таких тренінгів, що

дозволяє викладачу оцінити дії кожного курсанта і дати позитивну або негативну оцінку його діям.

Особливої уваги у FLETC надають збереженню фізичного і психічного здоров'я курсантів, економії часу та створенню зручностей у тренувальному процесі. Так, наприклад, кожному курсанту після пред'явлення бейджу видається особиста спортивна форма, яку він здає для прання та отримує її знову наступного заняття. Вздовж бігової доріжки піднімають прапорці п'яти кольорів залежно від температури повітря, вологості тощо. Вони сповіщають викладачів та студентів, які фізичні вправи можна виконувати надворі. Це дозволяє запобігти перенапруженню, переохолодженню або тепловому удару.

У процесі підготовки прикордонників у FLETC викладачі широко застосовують дистанційний метод навчання за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, що дає змогу залучити більшу кількість слухачів. Використовуючи вже усталені методики навчання (кейс-метод, рольові ігри, практичне виконання вправ, контекстне навчання, створення проблемних ситуацій і под.), FLETC повсякчас шукає і розвиває альтернативні технології, особливо комп'ютерні симулятори і моделювання. Лекційний метод викладання не є пріоритетним, оскільки вважається, що відсоток засвоєння матеріалу під час лекції досить низький. Через це основою підготовки фахівців бюро з митних питань та охорони кордонів США є практичні заняття, а лекції проводять, як правило, в інтерактивному режимі.

Методика проведення практичних занять передбачає участь у них спеціально підготовлених акторів, яких до Центру FLETC постійно запрошують. Буває так, що під час занять таких акторів навіть значно більше, ніж курсантів. Артисти професійно виконують роль порушників, злочинців, жертв, свідків тощо.

Особлива роль у навчальному процесі FLETC належить методичній підготовці інструкторів для того, щоб вони постійно підвищували кваліфікацію та в подальшому проводили тренінги для всіх відділень Центру і міжнародних партнерських організацій (у FLETC розробляються та впроваджуються програми підготовки персоналу для міжнародних правоохоронних академій, які розташовані як в Африці

(Габон, Ботсвана), в Європі (Угорщина), так і в Південно-Східній Азії (Таїланд)). Під час підготовки інструкторів особлива увага звертається на їх уміння застосовувати інтерактивні методи навчання (рольові ігри, практичні вправи, групова робота), набуття практичних навичок презентації, управління аудиторією, комунікацію тощо. У контексті методичної компоненти навчання у FLETC необхідно зазначити таке: центр є міжвідомчою навчальною організацією, який зібрав професіоналів з усіх необхідних спеціальностей. Лише близько третини інструкторів є постійними працівниками закладу. На решту викладацьких посад тимчасово призначають федеральних офіцерів, фахівців і дослідників із правоохоронних органів або тих, хто нещодавно звільнився зі служби. Безумовно, такий підхід забезпечує баланс між майстерністю, досвідом і сучасним розумінням завдань правоохоронної служби.

Серед примітних організаційно-педагогічних засад навчання у FLETC варто також зазначити, що тут загальноприйнятною є ідея про те, що ефективність навчання залежить від усвідомлення інструкторами і курсантами основних цінностей правоохоронців – чесність, хоробрість та співчуття. Організатори освітнього процесу у FLETC переконані, що лише матеріально-технічного забезпечення для формування високого професіоналізму правоохоронців недостатньо. Важливого значення тут надають таким цінностям, як вірність національним символам, громадянська самосвідомість й професійний обов'язок, а також лідерство. На відповідних засадах здійснюється комплектування й правоохоронних структур, які виконують завдання з охорони державного кордону США.

Щодо відбору на навчання, то слід зазначити, що бажаючі потрапити на роботу до бюро з митних питань та охорони кордонів США повинні пройти відбір відповідно до визначених критеріїв, після чого їх направляють для базової підготовки до FLETC.

За гарантування прикордонної безпеки і охорону державного кордону США відповідає також Берегова охорона, яка входить у структуру Міністерства національної безпеки [21].

Підготовка рядового складу здійснюється в навчальному центрі Берегової охорони “Кейп Мей” (штат Нью-Йорк). Щорічно після

8-тижневого курсу навчання, до якого серед іншого входить силова підготовка, морська справа, стрілецька і стройова підготовки, центр випускає більше 4000 новобранців.

Офіцери Берегової охорони навчаються в Нью-Лондоні (штат Коннектикут) за трьома програмами: Академія Берегової охорони, Офіцерська школа і Курси перепідготовки. Академія є закладом додаткової освіти з 4-хрічним курсом навчання, що надає більше 1000 студентам можливість отримати диплом бакалавра і військову підготовку, необхідну для служби унтер-офіцером Берегової охорони.

Офіцерська школа протягом 17 тижнів дає випускникам коледжу знання і навички, необхідні для служби офіцером БО. Курси перепідготовки призначені для перепідготовки колишніх військових, адвокатів, льотчиків, інженерів та інших фахівців для служби в Береговій охороні.

Кадровий офіцерський склад Бюро з митних питань та охорони кордонів США поповнює свої ряди з Академії Берегової охорони, школи підготовки офіцерського складу, тих, хто навчався за Програмою офіцерської підготовки для рядового та сержантського складу, Програмою підготовки кадрового офіцерського складу. Шестеро з кожних десяти випускників з первинним офіцерським званням отримують ступінь бакалавра наук. Про високий ступінь підготовки військовослужбовців Берегової охорони свідчить хоча б те, що щорічно вони беруть участь у тисячах пошуково-рятувальних операцій [9].

Щодо такого показника як вартість підготовки, то слід зазначити, що кошти за навчання, проживання та харчування сплачують правоохоронні відомства і так звані партнерські організації. Вони також виділяють гроші на всі методичні матеріали, необхідні курсантам.

Крім професійної підготовки, у FLETC надають великого значення і організації вільного часу для курсантів. До прикладу, у FLETC діє студентський центр, що організовує спортивні змагання, турніри, мандрівки, дискотеки і концерти. Ці заходи плануються на місяць, а програмки розповсюджуються серед студентів і розміщуються на дошках оголошень у приміщеннях. Дізнатися про змагання також можна на телевізійному каналі навчального закладу або зателефонувавши до студентського центру.

Висновки. Результати аналізу інформації про особливості підготовки фахівців Бюро з митних питань та охорони кордонів США дозволили визначити основні організаційно-педагогічні та дидактичні засади навчання у Федеральному навчальному центрі правоохоронних органів. Йдеться про досконале матеріальне забезпечення освітнього процесу, яке дозволяє ефективно формувати професійну компетентність курсантів. Особливої уваги надають збереженню фізичного і психічного здоров'я персоналу. У процесі підготовки прикордонників у Федеральному навчальному центрі правоохоронних органів широко застосовують дистанційний метод навчання за допомогою сучасних комп'ютерних технологій. Основою підготовки фахівців Бюро з митних питань та охорони кордонів США є практичні заняття, а лекції проводять, як правило, в інтерактивному режимі.

Перспективами подальших розвідок у цьому напрямку є з'ясування організаційно-педагогічних і дидактичних засад навчання фахівців у сфері охорони кордону в країнах Західної Європи.

Список використаної літератури

1. Нещадим М. І. Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика : монографія / М. І. Нещадим. – К. : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. – 852 с.
2. Раденький В. Г. Питання трансформації оборонних структур України та удосконалення системи військової освіти / В. Г. Радецький, В. М. Телелим, Ю. Г. Даник // Наука і оборона. – 2009. – № 1. – С. 15–19.
3. Мітягін О. О. Історичні засади реформування системи військової освіти в Україні / О. О. Мітягін, М. О. Полуйко, О. Б. Черних // Військова освіта. – 2013. – № 1. – С. 149–158. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vios_2013_1_19
4. Про створення Інституту Прикордонних військ України [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 14 груд. 1992 р. № 700 // Комп'ютер. інформ.-прав. система “Ліга”. – Адреса в мережі Інтернет : www.liga.net.
5. Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Історія та сьогодення. 1992–2012. – Хмельницький : Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2012. – 256 с.

6. Нещадим М. І. Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика 2004 года : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / М. І. Нещадим; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К., 2004. – 56 с.

7. Рюриков, Д. Береговая охрана США / Д. Рюриков, А. Васильев // Зарубежное военное обозрение. – 2005. – № 6. – С. 54–64.

8. Блощинський І. Професійна підготовка фахівців для охорони морських кордонів США з використанням технологій дистанційного навчання / Ігор Блощинський // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. Сер. : Педагогіка та психологія. – Чернівці : ЧНУ, 2015. – Вип. 766. – С. 14–23.

9. Даниленко О. Б. Особливості професійної підготовки фахівців правоохоронних органів у навчальних закладах провідних країн НАТО / О. Б. Даниленко. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогіка. – 2015. – Вип. 5. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2015_5_6

10. Балендр А. В. Особливості системи оцінювання якості роботи персоналу прикордонної служби Угорщини / А. В. Балендр // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету “Україна”. – 2013. – № 2. – С. 11–15. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2013_2_4

11. Балендр А. Сучасний досвід підготовки персоналу прикордонної поліції Республіки Румунія / А. Балендр // Молодь і ринок. – 2012. – № 12. – С. 57–61. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2012_12_14

12. Балендр А. В. Сучасний досвід підготовки прикордонників країн Європейського Союзу з питань боротьби з торгівлею людьми / А. В. Балендр // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Сер. : Педагогічні та психологічні науки. – 2014. – № 4. – С. 8–19. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnarv_ppn_2014_4_3

13. Балендр А. В. Особливості системи відбору та підготовки персоналу різних ланок Прикордонної охорони Фінляндії / А. В. Балендр // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні та психологічні науки. – 2013. – № 3. – С. 7–16. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnarv_ppn_2013_3_3

14. Ринденко Н. М. Тенденції комунікативної підготовки курсантів навчальних закладів Прикордонної варті Республіки Польща : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Ринденко Наталія Миколаївна ; Держ. прикордон.

служба України, Нац. акад. Держ. прикордон. служби України імені Б. Хмельницького. – Хмельницький, 2016. – 20 с.

15. Блощинський І. Г. Сучасний досвід підготовки прикордонників європейських держав за дистанційною формою навчання (на прикладі Державної прикордонної служби Литви) / І. Г. Блощинський // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні та психологічні науки. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2010. – № 56. – С. 9–15.

16. Блощинський І. Дистанційне навчання прикордонників у країнах Азії (на прикладі фахівців Прикордонної поліції Міністерства громадської безпеки Китайської Народної Республіки) / Ігор Блощинський // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні науки. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2016. – № (4). – С. 8–61.

17. Блощинський І. Г. Уніфікована програма підготовки прикордонників країн Європейського Союзу: мовний аспект / І. Г. Блощинський, Д. В. Таушан // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні та психологічні науки. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2012. – № 64. – С. 20–24.

18. Соляр Т. В. Особливості професійної підготовки співробітників Берегової охорони і Прикордонного патруля Сполучених Штатів Америки / Т. В. Соляр, О. В. Діденко // Збірник наукових праць № 65. Серія : Педагогічні та психологічні науки / гол. ред. Є. М. Потапчук. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2012. – С. 116–120.

19. Ченцов В. Управління митною справою в США: організаційні аспекти / Ченцов Віктор, Таранова Світлана // Державне управління та місцеве самоврядування : збірник наукових праць. – Вип. 3(3) / 2009. – Режим доступу : [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-03\(3\)/09cgvvsoa.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-03(3)/09cgvvsoa.pdf)

20. Таранова С. В. Особливості розвитку митної служби США (кінець XVIII – перша половина XX ст.) / С. В. Таранова // Публічне управління та митне адміністрування. – 2010. – № 1. – С. 23–27.

21. Довгаль П. Опыт зарубежных стран по защите национальных интересов в морских пространствах / Довгаль П., Свиных О. // Зарубежное военное обозрение. – 2009. – № 2. – С. 62–66.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Діденко О. В.

Билявец С. Я. **Современные организационно-педагогические и дидактические основы обучения специалистов сферы охраны границы Соединенных Штатов Америки.**

В статье на основе обобщения результатов анализа научной литературы, нормативно-правовых документов, а также учета специфики профессиональной деятельности определены современные организационно-педагогические и дидактические основы обучения специалистов в сфере охраны границы США.

В статье представлены особенности деятельности и подготовки персонала в ведомственном учебном заведении Бюро по таможенным вопросам и охране границ – Академии полевых операций. Результаты анализа информации об особенностях подготовки специалистов Бюро по таможенным вопросам и охране границ США дали возможность определить основные организационно-педагогические и дидактические основы обучения в Федеральном учебном центре правоохранительных органов. Речь идет о качественном материальном обеспечении образовательного процесса, которое способствует эффективному формированию профессиональной компетентности специалистов.

Особое внимания уделяют сохранению физического и психического здоровья курсантов. В процессе подготовки пограничников в Федеральном учебном центре правоохранительных органов широко применяют дистанционный метод обучения с помощью современных компьютерных технологий. Установлено, что основой подготовки специалистов бюро по таможенным вопросам и охране границ США являются практические занятия, а лекции проводят в интерактивном режиме.

Ключевые слова: *будущие офицеры-пограничники, профессиональная деятельность, профессиональная подготовка, особенности содержания образования, профессиональная готовность, работа с персоналом, Академия полевых операций, Федеральный учебный центр правоохранительных органов.*

Bilyavets S. Modern Organizational-Pedagogical and Didactic Bases of Training of Specialists in the Sphere of Protection of the United States Border

In the article, based on the generalization of the results of the analysis of scientific literature, legal documents, and taking into account the specifics of professional activity, modern organizational, pedagogical and didactic bases for training specialists in the field of protecting the US border are defined. The article presents the features of the activities and training of personnel in the departmental educational institution of the Bureau for Customs Affairs and Border Protection - the Academy of Field Operations. The results of the analysis of information on the specifics of the training of specialists of the Bureau of Customs Affairs and the Protection of US Borders allowed to determine the main organizational, pedagogical and didactic bases of training in the Federal Training Center for Law Enforcement. It is a question of qualitative material maintenance of educational process which promotes effective formation of professional competence of experts. Particular attention is paid to the preservation of physical and mental health of cadets. In the process of training border guards at the Federal Law Enforcement Training Center, a distance learning method using modern computer technologies is widely used. It has been established that practical training is the basis for training specialists of the Bureau for Customs Affairs and the Protection of US Borders, and lectures are usually conducted in an interactive mode.

Keywords: *future border officers, professional activity, professional training, content features, professional readiness, work with personnel, Academy of Field Operations, Federal Training Center for Law Enforcement Agencies.*